

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Epigrammatum Ioan

Owen, John

Amstelodami, 1669

Sententia ad lectorem

urn:nbn:de:bsz:31-101098

SENTENTIA
AD LECTOREM.

Disticha nostra legant pueri, castæque puellæ;
Continet obscænos fabula nulla jocos.

Quod Christianos non decet esse leves.

Cur gravibus texam quævis mea disticha verbis?
Cultores Christi non decet esse leves.

2 *In tribulatione virtus, ut aurum in igne perficitur.*

Quod fornax auro facit, hoc tribulatio justis:
Rebus in adversis certa probanda fides.

Veri amoris nullus est finis.

3 **N**unquam vera fuit charitas, quæ desit esse;
Nam nullus veri finis amoris erit.

Obscæna fabula à pueris vitanda.

4 **I**ncit obscæni puerorum carminis aures
Fabula: dum vatam quæritur ipse nitor.

5 *Mala durant, quæ teneris mentibus discuntur.*

Heu male diluitur, teneris quod mentibus hæsit;
Præsertim durant quæ didicere mala.

6 *Omnes sunt felices, ubi omnes amici.*
Quam felix, & quanta foret respublica, cives
Si cunctos unus conciliaflet amor.

7 *Nil sine spe præmii fit.*
Est labor ingratus, quem debita præmia fallunt,
Quid grave non fiet spe sine, si leve sit?

8 *Animum dantis Deus, non donum considerat.*

Non quantum dederis, sed quanta mente dedisti,
Pensandum est: placat victima parva Deum.

9 *Recta conscientia dat verum gaudium.*
Gaudia vera dabit mens omnis criminis expers;
Heu mihi quam pauci gaudia vera ferent!

10 *Sola virtus beatorum efficit.*
Omnia cum pereant, est virtus sola perennis:
Hæc immortales reddere sola potest.

XI Nomo

- 11 *Nemo confidat divitiis suis.*
Quid tibi si gemmas omnes cumularis & aurum
 Si tua tartareis mens cruciatur aquis?
- 12 *Utendum est florida aetate.*
Simora nulla datur vitæ labentibus horis,
 Cur ita cum longo turba sopore jacet?
- 13 *Mors est inevitabilis.*
Qui subito palles, audito nomine mortis,
 An tibi res nova mors? unde repente metus?
- 14 *Quando mors sit optima.*
Optima tunc mors est, cum vita est criminis ex-
 pers:
 Mors felix, vita est cum tibi cara magis.
- 15 *Post gaudium vitæ venit luctus mortis.*
Quid lætare miser? nescis post gaudia vitæ
 Perpetuos luctus mortis adesse tibi?
- 16 *Non Deus est auctor culpæ, sed pœna.*
Non Deus est auctor culpæ, sed criminis ultor;
 Pro meritis justis præmia justa dabit.
- 17 *Omnia divitiis licent.*
Quum reus est dives prætorem nactus avarum,
 Quid non sperabit posse licere sibi?
- 18 *Forma caduca mali per sæpe causa.*
Quid fidis formæ, populat quam morbus & ætas?
 Multis causa mali candida forma fuit.
- 19 *Uxor bona & non pulchra habenda.*
Sit formosa aliis uxor, tibi sit bona: nescis
 Quam noceat castæ forma pudicitia.
- 20 *Difficile est custodire formosas.*
Ægrè formosam poteris servare puellam,
 Nunc prece, nunc auro forma petita ruit.
- 21 *De infelici patria.*
Infelix patria est, pueros, ubi purpura vestit,
 Atque ubi præcedit dives honore bonos.
- 22 *Illam patriam felix, ubi juvenus
 assuecit modicis cibis.*
Illa domus felix, ubi parvo assuevit juvenus,
 Inque loco coctum luxuriatur olus.

23 *De falsis gaudiis.*

Quæ durare puras mortalis gaudia vitæ,
Sunc brevia, & finis tristis amoris erit.

24 *De veris gaudiis.*

Una salus servire Deo est: hæc gaudia sola
Vera putes: quorum gloria finis erit.

25 *Iudex & censor omni careat peccato.*

Aspiciat lucem, qui vult damnare tenebras,
Qui carpit mores, sit sine labe prius.
Cor Deus injusti nebulis obnubilat artis,
Exiit & formam sitque repente fera.

26 *Aliena magis quam nostra vitia
cernimus.*

Cur aliena magis quam crimina nostra videmus:
An quia nostra procul sunt, aliena prope?

27 *De avaro.*

Nusquam fraude caret, semper per mentitur avarus,
Erga inopes furdus fereat corda gerit.

28 *De gloria.*

Gloria si dulcis, studeas virtute parare:
Quo labor est major, gloria major erit.

29 *Nec cito nec temere iudicandum.*

Judicium præcepit insani iudicis index,
Omnia nec longis discutienda moris.

30 *Ad magna præmia magno labore
venitur.*

Site delectant æternæ præmia vitæ
Magna quidem, nec te terreat ergo labor.

31 *Qui bene vixit, non timet mortem.*

Qui bene præteritos sine labe peregerit annos,
Non horret mortis vulnera dira pati.

32 *Exulsiendi pueri in tenera ætate.*

Dum venera est ætas, generosos imbuere mores,
Tunc facile est cunctis artibus ingenium.

33 *Mors malorum pessima, bonorum felix.*

Formidanda malis sequitur quam perna perennis,
At contra felix mors solet esse bonis.

ET POLITICA.

111

Modicis tibus natura contenta.

34 **E**sse cupis frugi? facile est, nam panis & undæ
Prædives dapibus quilibet esse potest.

35 *Omnia pro vita æterna sunt hic toleranda.*
Si quanta æternæ sunt vitæ præmia volvis,
Omnia pro Christo perpetere libens.

36 *Quæ sint vera divitiæ.*
Divitiæ non sunt argenti pondus & aurum
Virtutes veras accipe divitas.
Virtus post funera vivit.

37 *Vilix fortuna sapientia.*
Si fueris sapiens, Cræsi superaveris aurum;
Nam sapiens nullo tempore vixit inops.

38 *Ad Petrum.*
Te miserum dicis, fateor, sine crimine quenquam
Non vidi miserum: tu miser ergo, Petre, es.

39 *Omnia patienter ferenda, ut ex voluntate
Dei procedentia.*
Quod tibi contigerit, patienter ferre memento:
Nam certum, fieri numine cuncta Dei.

40 *Mens bona nunquam times, at mala
semper.*
Conscia mens recti nullo commota pavore est;
At mala mens semper sollicitata pavet.

41 *De Veneratione parentum.*
Qui cupis esse senex, caros venerare parentes:
Quæ patri facies, filius illa tibi.

42 *Contra mercatores rerum terrarum
Epigramma.*
Per mare, per terras mercator quæritat aurum;
Sic Cæli æternas, stulte, relinquis opes.

43 *In Parasitor.*
Qui socius mensæ est? verum ne reris amicum:
Tolle epulas, nosces quam tibi fidus erat.

44 *Contra tradentis bene operari.*
Cras, inquis, faciam concessaque labitur hora:
Fac hodie; fugit hæc non reditura dies.

K 4

45 Qui.

ETHICA

lib.

audia vixit,

amoris erit.

lib.

e gaudia sola

simis erit.

capere.

mare tenetur,

abe prius.

illat artis,

re fera.

tra vitæ

na nostra videmur

aliæna propè!

mentitur avare

da gerit.

parare:

major erit.

andam.

index,

a mortis.

no labore

tz

at ergo labor.

te mitem.

ereget: amos,

lira pati.

a eras.

imbuæ more,

as ingentum.

rum febr.

pæna petentis,

bonis.

34 lib.

45 *Qui meminit mortis & inferni, facile à
vitiis abstinerebit.*

IS facile extinguet Veneris flagrantia tela,
Qui timet infernum, qui Phlegethontis aquas.

46 *Ad Simonem Canusianum:*

TE dare promittis, nec das mihi munera, Simon?
Nil tibi debebo, si mihi tarda dabis.

47 *Eis dat qui cito dat.*

Munera des lætus, corrumpunt cœdia donum:
In quo censendum est, quid nisi dantis amor?

48 *Qui cito & temere promittit, nusquam
servas fidem.*

Qui cito, qui temere spondet, se multa daturum,
Quæ male promittit, turpius illa negat.

49 *Negare in principio, est dare beneficium,
si bene negetur.*

Qui cito vel belle negat, is tribuisse videtur
Munera; nam semper est odiosa mora.

50 *Cui plus Deus dedit, plura requiret.*

Cui bona multa Deus concessit, plura requiret,
Ni dispensarit quas bene cepit opes.

51 *Iustitia & charitas sunt armatura
Principum.*

Justitia & charitas, dilecti Principis artes:
Hæc sunt arma, quibus nulla nocere queunt.

52 *Qui dat inopi sua, nunquam erit pauper.*

Qui bene divitias inopi donabit amico,
Hic omni felix tempore dives erit.

53 *Pueri & juvenes non debent maledi-
cere senibus.*

Nesæva in canos juvenis convitia fundas,
Sed subito assurgas prætereunte senæ.

54 *À prima ætate sunt docendi pueri.*

Veritatis ut sit si vis sapientia carnis,
Cum primo hanc ficiens ebibe lacte prius.

55 *Unde Senatus dictus.*

A Senibus præfati sumtum dixere Senatum:
Est robur juvenum consiliumque senum.

56

De senum Prudentia.

A Sene consilium quæras, prudentia rerum
Est illis, sine qua curia quæque perit.

57 *Signum ruinae, gubernatio juvenum.*

Urbes, regna, domos, juvenum quas rexerit ardo;
Sint quanquam fortes, certa ruina manet.

58 *Qui cito credit, cito perit, nec non
levis est corde.*

Qui cito crediderit, fallitur sæpe, levisque
Est cordis; raro fallitur ipse senex.

59 *Quid sit lex & justitia.*

Vis legis, prohibere malum est, permittere hone-
stum:
Justitia est, semper jus dare cuique suum.

60 *Injustitia ruina urbium.*

Nihil injustitia miseræ est infestius urbi:
Funditus hæc muros perdit, & illa domus.

61 *In caelo verò amicitia.*

Si nihil in terra casto perhibetur amore
Dulcius, in cælis qualis amicitia?

62 *Senectus bonis jucunda est, malis
vero morosa.*

Quæ caruit vitiiis, dulcis solet esse senectus,
Contra morosa est, quæ vitiosa fuit.

63 *Utilius est unum ac sæpe librum legere
quam multos accumulare.*

Egregios, cumulare libros præclara supellex;
Ast unum utilius volvere sæpe librum.

64 *Nisi sine amicis jucundum.*

Quid tibi jucundum submotis esset amicis?
Cuncta tibi quanquam sint cumulata bona.
Alter-ego est verus multumque probatus amicus,
Quo nobis debet carius esse nihil.

65 *Amici prius eligendi, electi semper
retinendi.*

Non temere admittas, nisi fidum noris, amicum:
Sed semel admissus semper habendus erit.

66 *Scire*

66 *Scire mori est honos mortis.*

Mortis honos est scire mori, vitæque beatæ
Exitus est testis qui sine labe fuit.

67 *Quis sit dives.*

Non est, crede mihi, multos qui possidet agros,
Dives: sed dives, cui satis unus ager.

8 *Liberalis.*

Quas inopi & dulci lætus donabis amico;
Temporibus nullis eripientur opes.

69 *Aegroti non curantur à pluribus.*

Nuquam, crede mihi, à morbo curabitur æger,
Si multis Medicis creditur una febris.

70 *Quomodo dives & felix fiat.*

Vis fieri dives? Christi mandata sequaris:
Diminuasque animi gaudia nota tui.

71 *Amici divitum sunt falsi amici.*

Quem tibi divitiæ peperere, est falsus amicus;
Argentum, non te, diligit ille tuum.

72 *Quales principes, tales populi.*

S studia & mores populi cognoscere curas;
Res facilis: vitam Principis inspicies.

73 *In adulatorem.*

Blandus adulator Regum certissima pestis:
Hæc gaudet sanctos perdere sæpe viros.

74 *Quales esse debemus.*

Nullus sis blandus, sed verus & omnibus æquus;
Vox clamore vacet, sit sine lite sonus.

75 *De risu.*

Immodicus risus non est sapientis; ac index
Stultitiæ, lepidi sint sine dente joci.

76 *Ne simus loquaces.*

Vis sapiens dici, raro & meditata loquere:
Sæpe loquax verbis proditur ipse suis.

77 *Vera laus bonorum.*

Omne genus laudis turpi vilescit in ore,
Vera bona & docti laus solet esse viri.

78 *Nec nostra laudare, nec aliena reprehendere debemus.*

NEC tua laudabis, nec facta aliena repretendit:
Non satis est, alter si sua facta canit.

79 *De muneribus.*

QUID non argento, quid non corrumpitur auro?
Qui majora dabit munera, victor erit.

80 *Paupertas cum bona sit, ab omnibus evitatur.*

SOBRIA paupertas multorum causa bonorum est;
Hanc tamen ut pestem plurima turba fugit.

81 *Natura paucis contenta.*

QUIDnam deesse potest, modicus si panis & unda
Prandia vel cœnas si tibi præbet olus?

82 *Mors vitari non potest, itaque nec timenda nec fugienda.*

QUOD nequeas vitare fugis? mors omnibus instat;
Nec formidanda est nec fugienda tibi.

83 *Gloria sæpe spreta cumulatio redit.*

NARrent de te alii: proprio fordescit in ore
Gloria; si taceas, plus tibi laudis erit.

84 *Laus liberalitatis.*

ILLE Deo similis, qui dat bene munera lætus:
Qui reperit fœnus, fœnoris officio est.

85 *Nulla major usura & sanctior, quam pascere pauperes.*

NULLUM majus erit lucrum, quam pascere egenos
Fœnore nam grandi centupla dona ferens.

86 *Qui pauperibus elargitur, in celo thesaurizat.*

QUAS Christi causa miseris donabis egenis,
In celo æternas conciliabis opes.

87 *Nullum magis lucrum neque certum, quam credere Christo opes.*

MUNERA si gratis dederis, si lætus amicis,
Tollet divitias has tibi nulla dies.

88 Dat

38 *Dat gratis nemo.*
Munera qui mittit, sperat majora remitti;
 Nemo suas velle perdere gratis opes.

89 *Ad amicum.*
Accepe parva mei lætus munuscula census;
 Nec quæ sint, sed qua, suspice, mente data.

90 *De charitate.*
Est charitas perfectus amor, perfecta que virtus,
 Quæ sine perfectum nil reperire potes.

1 *Qui vult esse altus, sit humilis.*
Esto humilis, quisquis fieri cupis incola cæli:
 Fastus tartareis exoruciat aqvis.

2 *Tardi & considerati ad loquendum debemus esse.*
Qui cito præcipirat velox sine pondere verbum,
 Errat; demissum non revocare potest.

3 *Quod dices faciesve aliis, tibi fiet & dicetur.*
Quæ dices aliis tibi mox responsa remitti
 Expectes; cupies, qualia dona dabis.

4 *De iracundo semper excedente iustitiam.*
Qui remere & præceps rabidas exarsit in iras,
 Exceder semper limina iustitiæ.

5 *Quæ virginitati obstens.*
Qui vult virgineum cælebs servare pudorem,
 Otia deviret, famineosque choros.
 Sæpe pudicitiam mulier formosa propinqua
 Eripuit castis, multa que damna dedit.

6 *Tutior est sibilus basilisci, quam cantus puella.*
Tutius in silvis basiliscum audire frementem,
 Quam molles cantus femineumque melos.

7 *Tria mulieris petulantiam cohibent.*
Fœmina molle genus, turpes proclivis ad actus,
 Ni vir sit custos, ni pudor atque metus.

8 *Laus virginitatis.*
Virginitas animi murus, victoria carnis:
 Pectus honestatis sancta pudicitia est.

Luxus ingenium & mores perdit.

9 **N**il lethale magis, quam luxu perdere mores:
Hæc pestis juvenum est favior ingenii.

10 *Non decet virum muliebri cultu incedere.*

O quam tupe viro muliebri incedere cultu,
Molliaque evulsis reddere crura pilis.

11 *Conscientia bona nil timet.*

Qui recte vivit, contemnit jura superba:
Conscia mens recti nil timuisse potest.

12 *Amicus verus in re incerta cernitur.*

Invenies multos, si res tibi floret, amicos:
Si fueris pauper, nullus amicus erit.
Rebus in adversis patientia vera probatur,
Rebus in adversis vera probanda fides.

13 *Duplex pœna peccanti Principi imponenda.*

Si proceres peccant, si peccavere parentes,
Exemplo & scelere pœna paranda duplex.

Sæpe patris mores imitatur filius infans:
Qualis erat mater, filia talis erit.

Casta refert castæ genitricis filia mores.

Lascivæ nunquam filia casta fuit.

Et verbo & factis parvis sit regula natis,

Optima sitque omni tempore norma pater.

Altera natura est habitus; quam junior artem
Perdices, tollet nulla senecta tibi.

14 *Sola virtus beatos efficit.*

Sola potest homines felices reddere virtus:
Hinc soli è cunctis non Libitina nocet.

15 *Eloquentiæ vires.*

Nil tam difficile est, quod non persuadeat, & non
Efficiat docti lingua diferta tenis.

16 *De eloquentia.*

Ancipiti eloquium longe penetrantius ense:
Hoc rabiem notam se dat, & arma virum.

17 *Qui verum audire non vult, perit.*

Desperanda salus, qui verum audire recusat,
Inque suum præceps labitur exitium.

L

18 *Colo*

18 *Conscientia bona iudicem non timer.***A**ccusent te mille licet, mens conscientia recti
Stat tamen, & nunquam iudicis ora timer.19 *Ad vaniloquum.***O**mnibus in trivis recitans tua carmina laudas:
Si vis ut laudem, discere tacere prius.20 *Qui senex laudandus.***U**T laudanda senis probitas; ita foeda senectus
Culpanda est, turpi quæ maculata probro.21 *Poëta multa lectione opus.***I**nsar apis debet variis excerpere libris,
Mellituo ut manet dulcis ab ore liquor.22 *Se quisque meriatur, & alius erit
æquus iudex.***T**E perpenda prius, nec det tibi purpura factum,
Ut tibi, sic aliis arbiter æquus eris.23 *Virtutis principium asperum, finis
vero amantus.***E**st opus incepto: finis virtutis amantus,
Principiis quamvis aspera prima via est.24 *Voluptas pestis juvenum & senum est.***V**is fieri felix, est debellanda voluptas:
Hæc juvenum exitium est, pestis & illa senum.25 *Jactantia est omnibus invisæ.***O**mnibus invisæ est stolidæ jactantia mentis:
Dum de te loqueris, gloria nulla tua est.26 *Quæ carent effectu, non sunt tentanda.***Q**uæ fieri nequeunt, profus tentare recuses:
Ingenii debes pondus habere tui.27 *Sapiens nihil invitus facit.***N**il facit invitus sapiens: exire recusas,
Quod vitare nequis? velle necesse tibi est.28 *Quos bene vestitos, eosdem quoque egre-
gios vulgus putat.***S**i modo me spernis, mutatâ te veste redibo,
Quod mihi non dederis, vestibus ipse dabis.

29 *Non est credendum blando adulatori.*

Qui te plus folio demulcet carmine blande,
Te capere infidiis nititur ille suis.

30 *Quæ scimus docere; quæ nescimus,
discere debemus.*

Quæ nos Impertire libens, facilisque rogant
Esto: quæ nescis, discere non pudeat.

31 *Qui alios reprehendit, se primum
castigat.*

Cum fueris censor, primum te crimine purga,
Nec tua te damnent facta nefanda reum.
Ne tua contempnas, aliena negotia curans;
An tibi te quisquam iunctior esse potest?

32 *Amico fac proffis, ut tibi non oblis.*
Esto memor caro semper prodesse sodali,
Ut tibi non noceat præstita amicitia.

Si curare, tuis egeas ne rebus, amicis,
Sarcina namque humeris sola ferenda tuis.

33 *Amici paucissimi.*
Millibus ex multis unus vix fidus amicus,
Hic albo corvo rarior esse solet.

34 *Festinatio & ira sunt inimicæ consilio.*
Consilium præceps sequitur plerumque ruina,
Ira quoque est valde noxia consilio.

35 *De victu modesto.*
Sit facilis victus nullo irritante saporem,
Sed stomachum & gustum moderat ipsa fames;

36 *Laus sit modesta, vitu peratio modica.*
Si quem laudatis, parce laudare memento:
Crimina culpato parcius ipsa tamen.

37 *Authoritas dicentis non est attendenda,
sed quid dicat.*

Nec te dicentis moveat reverentia, sed quid
Dixerit, attendas qua ratione probet.

Ausonius in Epigrammata.
Non est dives opum, dives; nec pauper inopsque
Infelix: alio nec magis alter eget.
Dives eget gemmis; Cereali munere pauper:
Sed cum egeant ambo, pauper egens minus es.

- O**Mnia dispercut, mundo quæ pulchra videtur,
 Divitias subito fors inimica rapit,
 Perpetuo durat virtus doctrinaque rerum,
 Inque illam fors nil, quod dominetur, habet,
 Hæc tibi sola potest laudemque decusque parare,
 Te facit hæc veris deliciisque frui.
 Hanc studiose puer vigili tibi quære labore,
 Hæc tibi præ cunctis sit potiore loco.
- II.** Clarius haud natos sequitur laus ulla, parentes
 Quam si dilectos debito honore colant.
 Hos cælestis enim sequitur benedictio patris,
 Hisque datur fato prosperiore frui.
 Cum sibi jam morrem sentiret adesse Tobias,
 Hæc haro nato tum documenta dedit.
 Hoc fili cures, ut toto tempore vitæ
 Afficias matrem gratus ubique tuam.
 Hinc Salomon folio surrexit protinus alto,
 Ad se cum matrem cerneret ire suam.
 Omnibus in rebus naturæ hoc lexque requirit,
 Omnia disponens hæc jubet atque Deus.
- III.** Qui vitam turpem & sceleratam vivere gaudet,
 Et nunquam timuit foeda patrare mala.
 Vulnere lethifero tam saucius est miser ille,
 Ut nunquam plane convaluisse queat.
- IV.** Passibus ambiguis fortuna volubilis errat,
 Et manet in nullo certa tenaxque loco:
 Sed modo læta manet, vultus modo sumit acerbos,
 Et tantum constans in levitate sua est.

Anagramma nominis Autoris,

à D. Dn. Tr. inventum.

Joannes Audænus.

Ad annos Noë vives.

De eodem Dissichon.

Nominis hoc Anagramma tui de te puto falsum
 Verum de libris auguror esse tuis.

D. Dn. Tr. Med.

De eodem.

DE te deque libro verum est Anagramma, quid ob-
 Tuque facis librum vivere, teque liber. (stet)

Joannes Rosse, I. C.

E P I-